

Vizija 2020 Think Tank

Nova definicija ustnega zdravja

Cilji in utemeljitev

Ustne bolezni spadajo med najbolj razširjene nenalezljive bolezni (NCD) in vplivajo na skoraj štiri milijarde ljudi po vsem svetu. Imajo skupne dejavnike tveganja s številnimi NCD in so pod vplivom podobnih družbenih determinant. Ustno zdravje je pomemben dejavnik splošnega zdravja in dobrega počutja, zato ga je treba ustrezno opredeliti, oceniti, voditi in promovirati. Vendar pa se razlaga termina in posledice ustnega zdravja lahko razlikujejo med različnimi zainteresiranimi stranmi.

Pri sestavljanju tega stališča je FDI Think Tank pregledal obstoječe opredelitve ustnega zdravja, ki so se večinoma sklicevale na biomedicinsko perspektivo, vendar niso upoštevale vrednot, dožemanja in pričakovanj pacientov. Sedanja definicija poskuša predlagati splošno veljavno in sprejemljivo opredelitev pojma ustnega zdravja za boljše natančno določitev ustnega zdravja v zdravstvu; dokazati, da ustno zdravje ni izolirano, temveč je pomemben del splošnega zdravja in dobrega počutja; ozaveščati o različnih dimenzijah ustnega zdravja kot dinamičnega konstrukta in dati pacientom pravico, da so seznanjeni, kako posameznikove vrednote, dožemanja in pričakovanja vplivajo na ustno zdravje. Pomembno je, da ta opredelitev temelji na prihodnjem razvoju standardiziranih ocenjevalnih in merilnih orodij.

Opredelitev

Ustno zdravje je večplastno in vključuje sposobnost govorjenja, smejanja, vonjanja, okušanja, dotikanja, žvečenja, goltanja in izražanja čustev z izrazi obraza z zaupanjem in brez bolečin, neugodja in bolezni kraniofacialnega kompleksa.

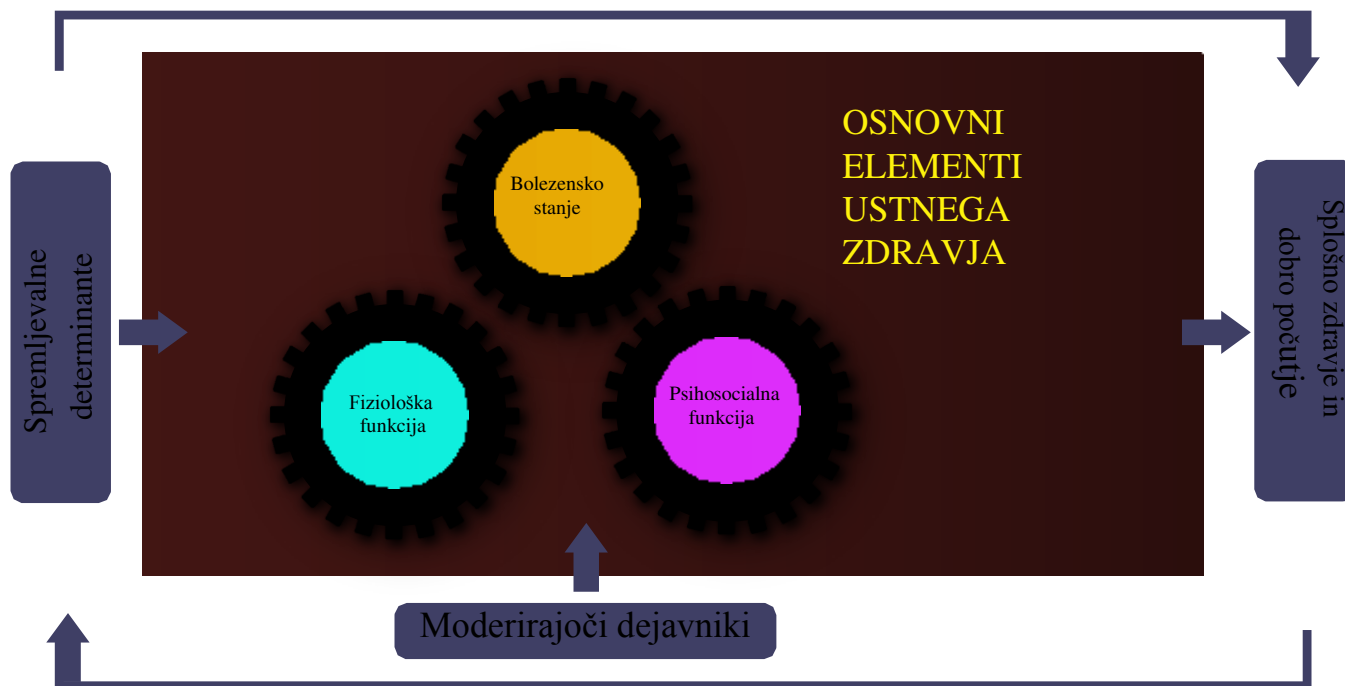
Nadaljnji atributi, povezani z opredelitvijo, kažejo, da ustno zdravje:

- f nastopa kot temeljna komponenta zdravja ter telesne in duševne blaginje; obstaja vzdolž kontinuuma, na katerega vplivajo vrednote in odnosi posameznikov in skupnosti;*
- f odraža fiziološke, socialne in psihološke lastnosti, ki so bistvene za kakovost življenja;*
- f odraža vpliv posameznikovih spreminjajočih se izkušenj, dožemanja, pričakovanj in sposobnosti prilagajanja okoliščinam.*

Okvir

Poleg predlagane jedrnate definicije je bil razvit spremljevalni okvir za opis kompleksne mreže interakcij med tremi temeljnimi elementi ustnega zdravja (stanje bolezní, fiziološka funkcija in psihosocialna funkcija), vrste spremljevalnih determinant (elementov, ki vplivajo oralno zdravje), moderirajočih dejavnikov (dejavnikov, ki določajo ali vplivajo na to, kako posameznik ocenjuje svoje ustno zdravje) in na koncu splošnega zdravja in dobrega počutja:

Okvir za definicijo ustnega zdravja

Čeprav različne zainteresirane strani lahko pripisujejo pomembnost več elementom, ki različno vplivajo na ustno zdravje, naj bi predlagana definicija in okvir veljali za vsa geografska območja, za vso populacijo in različne zainteresirane strani. Služili naj bi kot spodbujevalci:

f **za posameznike**, ki so motivirani k vrednotenju svojega ustnega zdravja in imajo aktivno vlogo pri njegovem ocenjevanju in ocenjevanju svojih potreb, kar vodi do večje krepitve;

f **za zobozdravstvene delavce**, ki imajo edinstveno priložnost, da se bolj usmerijo na paciente in obenem vključijo v širšo zdravstveno skupnost pri delu s spremljevalnimi determinantami, namesto da bi le zdravili obstoječe bolezni;

f **za druge zdravstvene delavce**, ki se jim ponudi priložnost, da bolje razumejo ustno zdravje, njegov pomen in njegovo legitimno mesto v katerem koli zdravstvenem pogovoru in s tem politiko, povezano z zdravjem;

f **za nacionalna zobozdravstvena združenja**, ki imajo zdaj globalno dogovorjeno opredelitev, ki jo je mogoče uporabiti za določanje prednostnih nalog glede na lastne potrebe in prednostne naloge in ki bodo v prihodnosti imela dostop do spremljajočega merilnega orodja za oceno potreb posameznikov in prebivalstva, ki se uporabljata kot orodje za zagovarjanje za oblikovalce nacionalnih politik;

f **za FDI**, ki lahko to pobudo še naprej spodbuja z zagotavljanjem standardiziranih instrumentov za zbiranje in primerjanje standardiziranih podatkov, kar bo najbolj pomembno pri obveščevalnih politikah in prednostnih nalogah na svetovni ravni in služi kot močno orodje za zagovorništvo. To dopolnjuje delo, ki ga izvaja FDI v drugi izdaji Atlasa o ustnem zdravju »Izziv ustne bolezní – poziv k globalnemu ukrepanju« (Oral Health Atlas, "The Challenge of Oral Disease – A call for global action"), saj bo ta opredelitev, in kar iz nje izhaja, zagotovila orodja za izvajanje poziva za globalno ukrepanje, kot je napisano v knjigi.

Postopek

V predhodni fazi so bile opredelitve splošnega zdravja in ustnega zdravja identificirane s pomočjo iskanja literature in z dialogom z državnimi zobozdravstvenimi združenji (NDA), ki so člani FDI. Nato so v prvi ponovitvi sodelovali člani FDI Think Tank, ki so strokovnjaki na področju ustnega zdravja, javnega zdravja in ekonomije zdravja, ter kritično ocenili in primerjali razpoložljive definicije za opredelitev nastajajoče skupne teme, pa tudi vrzeli. Na podlagi te analize je bila skladno z vodilnimi načeli razvita nova opredelitev ustnega zdravja, in sicer da ustno zdravje ni izolirano, ampak je vključeno v širši okvir splošnega zdravja, da je večdimenzionalno in da je dinamična konstrukcija.

V drugi ponovitvi, na dvodnevni delavnici članov skupine Think Tank, je bil teoretični model, ki je bil razvit, preizkušen glede na vrednote in pričakovanja širšega kroga zainteresiranih strani, vključno s pacienti, strokovnjaki za ustno zdravje, NDA, skupnostmi javnega zdravstva, akademskega sveta, vlade, industrije in plačnikov tretjih strani. Opredelitev in njen spremljevalni okvir sta bili pregledana na podlagi pridobljenih povratnih informacij. V naslednjem koraku je bil povzetek predstavitve osnutka opredelitve in okvira predložen Svetu FDI, predsednikom odbora FDI in vsem članom NDI za pripombe in povratne informacije. Skupno 38 združenj je zagotovilo pretežno konstruktivne in podprte povratne informacije. Končno besedilo sedanje opredelitve je rezultat natančnega pregleda vseh predloženih pripomb.

Pot naprej

Predlagana opredelitev in njen spremljevalni okvir sta trdna podlaga, na kateri je zdaj mogoče zgraditi začetek merjenja ustnega zdravja na skladen, veljaven in primerljiv način. Z našo predlagano opredelitvijo in okvirjem, ki so ju sprejeli FDI in njegove volilne enote, se mora druga faza tega projekta zdaj usmeriti na razvoj standardnega merilnega instrumenta, ki ga je mogoče uporabiti v različnih državah in v različnih okoljih. Da bi dosegli ta cilj, si zdaj prizadevamo združiti skupino strokovnjakov za prepoznavanje in pregled obstoječih merilnih orodij ter uporabo Delphijevega postopka za doseglo soglasja glede najpomembnejših točk za vsako od dimenzij naše definicije/okvira, ki ga je treba spremljati na standardizirani način. Ko bo naš standardni merilni instrument dokončan, bo največja težava nastopila pri zagotavljanju njegove **široke uporabe**.

f **Za FDI**, kot krovno organizacijo, se to lahko prevede kot ukrepi, ki bi olajšali razširjanje tega merilnega orodja vsem združenjem članov za zagotavljanje metodološke in tehnološke podpore za zbiranje podatkov, kot je bilo zahtevano, in zbiranje osnovnega nabora podatkov za obveščanje o svojem globalnem zagovarjanju (DataHub 2.0).

f **S perspektive Nacionalnega zobozdravstvenega združenja** se lahko to preobrne v vnaprej opredeljeno mrežo zdravnikov – morda poskusno ekipo – ki se strinjajo, da se bodo sčasoma usposabljali in zbirali standardizirane podatke; lahko pa se spreobrne v povezovanje podatkov, povezanih z ustnim zdravjem znotraj obstoječih sistemov za zbiranje podatkov v določeni državi, ali v samostojno raziskavo, ki se izvaja z vnaprej dogovorjeno pogostnostjo ali kombinacijo teh atributov.

Sklep

Ta prispevek podaja sodobno opredelitev ustnega zdravja. Ta definicija je skladna z opredelitvami, ki jih trenutno uporabljajo številne NDA in Svetovna zdravstvena organizacija. Torej ni revolucija, ampak evolucija. Njen spremljevalni okvir omogoča razjasnitev vseh različnih elementov, ki sestavljajo in oblikujejo ustno zdravje ter vplivajo nanj. To pa zagotavlja trdno podlago za razvoj standardnih meritev, ki bodo veljavne in primerljive. Upamo, da bo to delo na splošno razširjeno, deljeno in uporabljeno za začetek delovanja. Vsa državna zobozdravstvena združenja zato pozivamo k sprejemu naše predlagane opredelitve ustnega zdravja in k zagovarjanju njegove operacionalizacije v svojih okoljih.

AVTORJI

Michael Glick, David Williams (sopredsedujoči FDI Think Tank)

ČLANI THINK TANK

Dušanka Kleinman, Marko Vujičić, Richard Watt, Robert Weyant

SODELUJOČI

Lindsey Robinson, David Krol, Rob Compton, Frederick Eichmiller, Steve Kess, Marcia Brand

Člani sveta FDI, nacionalna zobna združenja

FDI PODPORA

Claudia Marquina, Tania Séverin

PRIZNANJA

Člani delovne skupine Vizija 2020: Jack Cottrell, Jaime Edelson, Patrick Hescot, Lijian Jin, Kathryn Kell, Nermin Yamalik

Partnerji Vizija 2020: GC Corporation, Henry Schein, Ivoclar Vivadent, Morita, Planmeca, Sunstar, Unilever, Wrigley